

รายงานการศึกษาดูงานการบังคับคดีแพ่ง

ของสาธารณรัฐไอร์แลนด์

กลุ่มที่ ๓

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗

หัวข้อ “การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานบังคับคดีไอร์แลนด์”

โดย

Mr. James C Barry

สำนักงานของเจ้าพนักงานบังคับคดีแห่งกรุงดับลิน

(Dublin City Sheriff's Office)

คำนำ

เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ คณะผู้แทนกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม จำนวน ๒๑ คน ได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการบังคับคดีล้มละลายและการบังคับคดีแพ่ง ที่สหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐไอร์แลนด์ โดยในส่วนของสหราชอาณาจักรได้รับฟังการบรรยาย แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ศาสตราจารย์ Riz Mokal ประธานภาคกฎหมาย และทฤษฎีทางกฎหมาย แห่งมหาวิทยาลัยวิทยาลัยลอนดอน (University College London – UCL) ในหัวข้อกฎหมายล้มละลายข้ามชาติในกรอบสหประชาชาติ และ Mr.Chris Phillips เจ้าหน้าที่หน่วยงาน บังคับคดีล้มละลายของอังกฤษ (The Insolvency Service) ในหัวข้อการปฏิรูปกฎหมายล้มละลายของ สหภาพยุโรป และได้รับฟังการบรรยายจาก Mr.Neil Cooper อดีตประธานองค์กร INSOL International ในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในหัวข้อระบบกฎหมายและการบังคับคดีล้มละลายของสหราชอาณาจักร สำนักงานกฎหมาย Zolfo Cooper และในส่วนของประเทศสาธารณรัฐไอร์แลนด์เป็นศึกษาดูงาน ด้านการบังคับคดีแพ่ง ในครั้งนี้ คณะได้เข้าชมอาคารสำนักงานของเจ้าพนักงานบังคับคดีแห่งกรุงดับลิน (Dublin City Sheriff's Office) และรับฟังการบรรยายจาก Mr.James Barry เจ้าพนักงานบังคับคดี กรุงดับลิน (Dublin City Sheriff) ในหัวข้อระบบการบังคับคดีแพ่งของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ เป็นโอกาสให้ คณะผู้ศึกษาดูงานได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและพัฒนาการของกฎหมายล้มละลายในเวทีระดับภูมิภาคและ ระดับสหประชาชาติ ตลอดจนการปฏิบัติงานด้านการบังคับคดีแพ่งและคดีล้มละลายของประเทศที่มีการ พัฒนาด้านกฎหมายล้มละลายและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ในการนำความรู้และ ประสบการณ์จากการศึกษาดูงานมาใช้ในการพัฒนากฎหมายและการดำเนินการบังคับคดีแพ่งและบังคับคดี ล้มละลายของประเทศไทยต่อไป ดังนั้น จึงได้จัดทำรายงานฉบับนี้เพื่อนำเสนอความรู้และประสบการณ์ที่ได้ จากการศึกษาดูงานด้านการบังคับคดีแพ่งของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ตลอดจนข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของ คณะผู้จัดทำ โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านการบังคับคดีแพ่งของกรมบังคับคดีต่อไป

การบังคับคดีแพ่งของสาธารณรัฐไอร์แลนด์

การดำเนินการบังคับคดีแพ่งของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ดำเนินการโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือที่สาธารณรัฐไอร์แลนด์เรียกว่า Sheriff ซึ่งมีที่มาจากคำว่า Shire ที่มีความหมายว่า เขต และคำว่า Reeve ที่มีความหมายว่า สันติภาพ เมื่อนำทั้ง ๒ คำ มารวมกันเรียกว่า Sheriff จึงหมายความถึงผู้สร้างสันติภาพให้เกิดในเขตนี้ โดยผู้ทำหน้าที่บังคับคดีของสาธารณรัฐไอร์แลนด์แบ่งออกเป็น เจ้าพนักงานบังคับคดี (Sheriff) และเจ้าพนักงานศาล (County Registrars) โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีทั้งสองประเภทดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับคดีตามคำพิพากษาและหมายบังคับคดีของศาล มีอำนาจขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ดำเนินการบังคับคดีขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดี ตลอดจนส่งหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี

สำหรับคดีภาษีอากรจะมีเจ้าพนักงานบังคับคดีอีกประเภทหนึ่งที่จะเป็นผู้ดำเนินการบังคับคดีภาษีอากรโดยเฉพาะ เรียกว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีสรรพากร (Revenue Sheriff) ทำหน้าที่บังคับคดีกับหนี้ที่ประชาชนค้างจ่ายให้กับรัฐ ดังนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีของสาธารณรัฐไอร์แลนด์จึงแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. เจ้าพนักงานบังคับคดี (Sheriff) ปัจจุบันมี ๔ คน อยู่ประจำท้องที่ในเขตเมือง Dublin และเมือง Cork โดยเป็นเจ้าหน้าที่อิสระที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล และเจ้าพนักงานบังคับคดีทั้ง ๔ คนนี้ยังมีตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีสรรพากรด้วย จึงมีอำนาจดำเนินการทั้งการบังคับคดีแพ่งและบังคับคดีภาษีอากร
๒. เจ้าพนักงานบังคับคดีที่เป็นเจ้าพนักงานศาล (County Registrars) ทำหน้าที่บังคับคดีแพ่งในเขตท้องที่อื่นๆ นอกจากเขตรับผิดชอบของเจ้าพนักงานบังคับคดี (Sheriff) ปัจจุบันมีจำนวน ๒๔ คน (หนึ่งคนต่อหนึ่งเขตพื้นที่) ได้รับการแต่งตั้งและรับเงินเดือนจากรัฐบาล โดยเจ้าพนักงานศาลต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสัญชาติไอร์แลนด์ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายในฐานะที่ปรึกษากฎหมาย (ทนายความ) ไม่น้อยกว่า ๘ ปี
๓. เจ้าพนักงานบังคับคดีสรรพากร (Revenue Sheriff) ปัจจุบันมีจำนวน ๑๒ คน มีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั่วประเทศ ทำหน้าที่บังคับคดีกับหนี้ประชาชนค้างจ่ายให้กับรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหนี้ภาษีอากรหรือหนี้อื่นๆ ที่เอกชนมีต่อรัฐด้วย โดยการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีสรรพากรสามารถติดต่อโดยตรงกับผู้ทำหน้าที่อธิบดีกรมสรรพากรเพื่อให้มั่นใจว่าเงินที่ได้มาจากการบังคับคดีภาษีอากรจะส่งไปยังหน่วยงานที่ถูกต้อง

วิธีดำเนินการบังคับคดีของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ที่ได้รับความนิยมน้อย ๕ วิธี ได้แก่

๑. เจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นเรื่องต่อศาลขอให้ออกจํานองครอบครัว (อสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดินหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น) ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ในกรณีนี้เมื่อศาลมีคำสั่งให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิจํานองครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะนำคำสั่งศาลมาดำเนินการขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกจากทรัพย์สินที่จํานองครอบนั้นและให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้เข้าครอบครองทรัพย์สินนั้น หรือเรียกได้ว่าเป็นการเอาทรัพย์สินจํานองหลุด โดยอาจมีเจ้าหนี้หลายคนมาขอจํานองครอบครัว ซึ่งการจ่ายเงินจะจ่ายตามลำดับของการขอจํานอง แต่วิธีการนี้ เจ้าหนี้ตาม คำพิพากษาจะต้องชำระค่าธรรมเนียมจำนวน ๑๗๕ ยูโร ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่สูง จึงไม่ได้รับความนิยมนัก
๒. เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำหมายบังคับคดีไปลงทะเบียนเพื่อให้หนังสือพิมพ์ตีพิมพ์หมายบังคับคดีนั้น เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ทราบว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีหนี้ที่ศาลออกหมายบังคับคดีอยู่ ทำให้ลูกหนี้เสียเครดิตหรือความน่าเชื่อถือ อันจะส่งผลต่อการกู้ยืมเงินของลูกหนี้ ซึ่งถือเป็นมาตรการอย่างหนึ่งของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่จะดำเนินการเพื่อกดดันให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระหนี้
๓. เจ้าหนี้ฟ้องขอให้เลิกกิจการของลูกหนี้และขอให้ชำระบัญชีเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ตาม บุริมสิทธิ (หลักการบุริมสิทธิจะไล่ตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้ หนี้ภาษีอากร หนี้ของเจ้าหนี้ที่เป็นธนาคาร หนี้ของบุคคลทั่วไป) ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการบังคับที่ร้ายแรงเพราะจะทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ในขณะที่เดียวกันหากเจ้าหนี้เป็นบุคคลธรรมดาอาจได้รับชำระหนี้ในจำนวนที่น้อยตามหลักบุริมสิทธิที่กล่าวมาข้างต้น
๔. กรณีนี้มีจำนวนเกินกว่า ๒๐,๐๐๐ ยูโร เจ้าหนี้อาจฟ้องให้ลูกหนี้ล้มละลายได้ และดำเนินการบังคับคดีล้มละลายต่อไป โดยการบังคับคดีล้มละลายจะคล้ายกับการชำระบัญชีขายกิจการ ปัจจุบันสาธารณรัฐไอร์แลนด์มีการแก้กฎหมายให้ลูกหนี้ล้มละลายเหลือ ๓ ปี จากเดิม ๑๒ ปี
๕. เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำหมายบังคับคดีไปให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดี วิธีการนี้เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุด โดยสามารถบังคับกับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ด้วยวิธีการยึดทรัพย์สิน (สังหาริมทรัพย์) ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นหลัก การบังคับคดีด้วยวิธีนี้มีค่าธรรมเนียม ๑๙ ยูโร โดยไม่คำนึงถึงจำนวนหนี้ที่ได้รับชำระ และเจ้าพนักงานบังคับคดีจะได้รับค่าธรรมเนียมเฉพาะกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษานำเงินมาชำระหนี้ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถที่จะบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงต้องสืบประวัติ

ข้อมูลของลูกค้านี้ ตลอดจนต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกค้านี้ สำหรับขั้นตอนการดำเนินการสำหรับการบังคับคดีวิธีนี้จะได้นำเสนอต่อไป

นอกจาก ๕ วิธีดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีวิธีการบังคับคดีอื่นๆ อีก แต่ไม่ได้รับความนิยมเพราะมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และมีค่าใช้จ่ายมาก

ในการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการบังคับคดีแพ่งของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ในครั้งนี้ ได้เข้าดูงานที่สำนักงานเจ้าพนักงานบังคับคดีประจำกรุงดับลิน ซึ่งมี Mr.James C Barry เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีประจำดับลินซิตี (Dublin City Sheriff) เป็นเจ้าของสำนักงาน โดย Mr.James C Barry ยังมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีสรรพากร (Revenue Sheriff) อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย และนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดีในฐานะเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว Mr.James C Barry ยังเป็นผู้ดูแลการจัดการเลือกตั้งและลงประชามติในเขตเมืองดับลินเสมือนเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย กับทั้งยังทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานสรรพากร หน่วยงานที่ปรึกษากฎหมาย รวมถึงรัฐสภาของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ด้วย

อาคารสำนักงานเจ้าพนักงานบังคับคดีของ Mr.James C Barry มีลักษณะเป็นอาคารของตนเองสูง ๓ ชั้น ภายในจัดรูปแบบสำนักงานเป็นส่วนงานต่างๆ เช่น ส่วนต้อนรับประชาชน รับเอกสารหรือหมายต่างๆ ส่วนของพนักงานส่งหมาย ส่วนของเจ้าหน้าที่ธุรการ แผนกทำบัญชีจ่ายเงินเจ้าหนี้ เป็นต้น เวลาทำการของสำนักงานในช่วงเช้าตั้งแต่ ๐๙.๓๐ - ๑๓.๐๐ นาฬิกา และช่วงบ่ายตั้งแต่ ๑๔.๐๐ - ๑๕.๐๐ นาฬิกา โดยมีการกำหนดเวลาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้เข้ามาชำระหนี้ รวมถึงค่าธรรมเนียมต่างๆ นอกจากนี้สำนักงานยังให้บริการในการสืบค้นประวัติหรือข้อมูลของลูกค้าหนี้ว่ามีหนี้เสียอื่นๆ อีกหรือไม่ เป็นหนี้ภาษีหนี้ต่อรัฐ หรือหนี้ทางแพ่ง เป็นต้น โดยมีค่าธรรมเนียมในการบริการรายชื้อละ ๒๑ ยูโร ซึ่งถือเป็นรายได้หลักส่วนหนึ่งของสำนักงานนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมจากการบังคับคดี เนื่องจากสำนักงานไม่ได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการจากรัฐบาล แต่จะได้จากค่าธรรมเนียมและค่าบริการของสำนักงานเท่านั้น

การบังคับคดีตามหมายศาลแบ่งออกเป็นการบังคับคดีกับหนี้ที่มีจำนวนเล็กน้อย (small claim) ซึ่งอาจเป็นหนี้จากการฟ้องขอให้รับผิดชอบในความชำรุดบกพร่อง เช่น หนี้ที่บุคคลไปซื้อเฟอร์นิเจอร์ที่ร้านแล้วเกิดการชำรุด จึงเรียกร้องค่าเสียหายจากร้าน เมื่อร้านไม่รับผิดชอบจึงมาขออำนาจศาล เป็นต้น ซึ่งมูลหนี้ประเภทนี้มีจำนวนไม่เกิน ๒,๐๐๐ ยูโร และอีกประเภทหนึ่งเป็นการบังคับตามคำสั่งศาลที่เรียกว่า Court Degree เป็นการบังคับกับมูลหนี้จำนวนไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ ยูโร ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลแขวง

หมายบังคับคดีหรือคำสั่งศาลมีผลบังคับที่สามารถดำเนินการบังคับคดีได้ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลออกหมายหรือมีคำสั่ง แต่หากเจ้าหนี้ยังไม่ได้รับชำระหนี้หรือยังไม่สามารถบังคับคดีได้และพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลออกหมายหรือคำสั่งแล้ว ถ้าเจ้าหนี้ต้องการบังคับคดีตามหมายหรือคำสั่งนั้น เจ้าหนี้ต้องนำหมายหรือคำสั่งไปให้ศาลประทับตราเพื่อขยายเวลาในการบังคับคดีทำให้หมายหรือคำสั่งศาลนั้นมีผลบังคับต่อไปได้ หรือกล่าวได้ว่าระยะเวลาการบังคับคดีของสาธารณรัฐไอร์แลนด์สามารถขยายต่อศาลได้โดยไม่มี

การจำกัดระยะเวลาจนกว่าจะบังคับคดีได้ กรณีถ้าเป็นหมายบังคับคดีของศาลแขวงเมื่อพ้นกำหนด ๖ ปีแล้ว จะต้องนำหมายไปให้ศาลสูงประทับตราเพื่อขยายระยะเวลาบังคับคดี ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ได้นำหมายหรือคำสั่งศาลไปให้ศาลประทับตราขยายเวลาบังคับคดี เมื่อหมายพ้นระยะเวลาบังคับแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีจะส่งหมายคืนให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเพื่อนำไปให้ศาลประทับตราเพื่อให้มีผลในการบังคับคดีต่อไป นอกจากนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดี (Sheriff) ของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ยังสามารถดำเนินการบังคับคดีตามหมายของศาลประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคยุโรปด้วย โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของ EU เพราะประเทศในยุโรปทุกประเทศไม่ได้เป็นสมาชิกของ EU ทุกประเทศ สำหรับสำนักงานเจ้าพนักงานบังคับคดีของ Mr. James C Barry คดีที่รับผิดชอบในปี ค.ศ.๒๐๑๓ ประมาณ ๑,๓๐๐ คดี และในปี ค.ศ.๒๐๑๔ มีคดีที่กำลังดำเนินการอยู่ประมาณ ๖๐๐ คดี ในจำนวนนี้จะมีคดีที่เป็นการบังคับคดีซับซ้อนเพื่อส่งมอบการครอบครองให้กับเจ้าหน้าที่จำนอง (เอาทรัพย์สินจำนองหลุด) ประมาณ ๑๐๐ คดีต่อปี

ขั้นตอนการดำเนินการบังคับคดี

เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับหมายบังคับคดีหรือคำสั่งศาลแล้ว จะแจ้งให้ลูกหนี้ทราบคำสั่งศาลและให้ชำระหนี้ภายใน ๑๐ วัน ถ้าลูกหนี้ไม่ได้รับทราบหรือไม่ได้รับแจ้งก็สามารถขยายระยะเวลาได้เป็นเวลาประมาณ ๒ - ๓ สัปดาห์ ทั้งนี้ เพื่อให้ลูกหนี้ทราบว่าถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้จะถูกดำเนินคดีตามกระบวนการบังคับคดีอย่างไรบ้าง เช่น ยึดทรัพย์ เป็นต้น กล่าวคือ มีระยะเวลาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนเพื่อจะได้ไม่ต้องถูกบังคับคดี โดยหมายของเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือที่เรียกว่า Civil Execution Letter จะเขียนว่าเป็นการบังคับคดีระหว่างนายความของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษากับลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยเนื้อความในหมายจะเขียนไว้คล้ายกับคำสั่งของศาลที่ให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นเจ้าพนักงานบังคับคดีจะดำเนินการยึดทรัพย์และนำออกขายทอดตลาด โดยปกติแล้วเมื่อมีการแจ้งให้ลูกหนี้มาชำระหนี้ ลูกหนี้จะมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาที่สำนักงานเจ้าพนักงานบังคับคดี มีส่วนน้อยที่จะไปชำระกันเองเพราะถึงแม้จะชำระหนี้กันเองระหว่างเจ้าหน้าที่กับลูกหนี้แล้ว หลังจากนั้นก็ต้องมาชำระค่าธรรมเนียมที่สำนักงานเจ้าพนักงานบังคับคดีด้วย

โดยปกติจะมีหมายศาลส่งมาที่สำนักงานเจ้าพนักงานบังคับคดีทุกวันและเมื่อได้รับหมายศาลแล้ว จะมีการตรวจสอบข้อมูลของลูกหนี้ว่าเคยถูกฟ้องหรือถูกบังคับคดีในคดีอื่นมาก่อนหรือไม่ เพื่อพิจารณาว่า จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนหรือไม่ เพราะหากพบว่าลูกหนี้รายนั้นเคยถูกฟ้องหรือถูกบังคับคดีในคดีอื่นมาก่อนแล้ว จะถือว่าลูกหนี้มีประวัติไม่ดี ถือเป็นคดีที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งโดยปกติเจ้าพนักงานบังคับคดีจะให้เวลาลูกหนี้มาชำระหนี้ภายใน ๗ วัน ถ้าเป็นกรณีคดีมีความเสี่ยงสูงและลูกหนี้ไม่มาชำระหนี้ภายใน ๑๐ วัน เจ้าพนักงานบังคับคดีจะดำเนินการยึดทรัพย์ทันที แต่ในกรณีคดีมีความเสี่ยงต่ำเจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถที่จะเจรจากับลูกหนี้และอาจให้ออกาสลูกหนี้ผ่อนชำระหนี้ได้ภายใน ๖ สัปดาห์

ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่มาชำระหนี้ภายในกำหนดและจะต้องมีการออกไปยึดทรัพย์ของลูกหนี้ โดยปกติการดำเนินการยึดทรัพย์จะกระทำโดยเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งเป็นพนักงานส่งหมาย มิได้เป็น เจ้าพนักงานบังคับคดีที่ออกไปดำเนินการ จะมีบางคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชนหรือเป็นคดีสำคัญหรือคดีที่มี มูลค่าสูงมาก เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือ Mr.James C Barry จึงจะออกไปยังสถานที่ยึดทรัพย์หรือแถลงข่าว ด้วยตนเอง ดังนั้น พนักงานส่งหมายจึงทำหน้าที่ทั้งส่งหมายและออกไปยึดทรัพย์ด้วย โดยในการออกไป ดำเนินการยึดทรัพย์ พนักงานส่งหมายจะสวมเสื้อแจ็คเก็ตสีเขียวสะท้อนแสงและมีตัวอักษร Sheriff เป็นเสมือนเครื่องหมายของเจ้าพนักงานที่มาดำเนินการบังคับคดี โดยขั้นตอนดำเนินการเมื่อไปถึงสถานที่ ยึดทรัพย์ มีดังนี้

๑. เจ้าพนักงานแสดงหมายบังคับคดีให้ลูกหนี้หรือผู้อยู่ในสถานที่นั้นทราบ
๒. ให้โอกาสลูกหนี้ในการหาเงินมาชำระหนี้ตามเวลาที่สมควร
๓. กรณีต้องมีการยึดทรัพย์ เจ้าพนักงานจะทำการตรวจทรัพย์สินเพื่อดำเนินการยึด โดยในระหว่าง ดำเนินการยึดทรัพย์ เจ้าพนักงานจะปิดประตูบ้านหรือสถานที่ที่กำลังดำเนินการยึดทรัพย์ไว้ เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป และในกรณีหากเจอสิ่งของที่ ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด อาวุธปืน เป็นต้น เจ้าพนักงานจะเชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งของนั้นๆ มานำไปดำเนินการต่อไป

ในการออกไปดำเนินการยึดทรัพย์ เมื่อไปถึงแล้วพบว่าบ้านปิด ไม่มีคนอยู่ เจ้าพนักงานจะวาง จดหมายแจ้งลูกหนี้ไว้ในตู้จดหมายให้ลูกหนี้ติดต่อกลับเจ้าพนักงานบังคับคดีภายใน ๒๔ ชั่วโมง หากลูกหนี้ ไม่ติดต่อกลับภายใน ๗๒ ชั่วโมง เจ้าพนักงานจะไปที่บ้านดังกล่าวอีกครั้งพร้อมด้วยช่างกุญแจ และเจ้าหน้าที่ ตำรวจเพื่อทำการเปิดบ้านเข้าไปดำเนินการยึดทรัพย์ ในการยึดทรัพย์เจ้าพนักงานจะประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึด ตามหลักเกณฑ์ในการประเมินราคาทรัพย์สินที่มีกำหนดไว้แล้ว ทรัพย์สินที่ทำการยึดไว้โดยปกติจะนำไปเก็บรักษา ณ สถานที่ขายทอดตลาดเพื่อรอการขาย แต่มีสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน ลักษณะคล้ายโกดัง มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล แต่ไม่นิยมนำทรัพย์สินไปเก็บเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงและต้องขนย้ายทรัพย์สินมายังสถานที่ขายทอดตลาดเพื่อทำการ ขายทอดตลาดด้วย

ภายหลังจากมีการยึดทรัพย์แล้ว ๗ วัน เจ้าพนักงานจะนำทรัพย์สินนั้นนำออกขายทอดตลาดได้ทันที โดยไม่ต้องขออนุญาตศาลขายทอดตลาดเพราะถือว่าศาลได้มีคำสั่งอนุญาตมาแล้วในหมายบังคับคดีว่าให้ ยึดทรัพย์และขายทอดตลาดได้ เนื่องจากหมายที่มาจากศาลมีตราประทับรับรองให้มีการบังคับคดีได้อยู่แล้ว ส่วนหมายบังคับคดีที่เป็นคำบังคับนี้ของภาชีอากรคือหนี้ที่เป็นของรัฐ ไม่จำเป็นต้องมีลายเซ็นหรือ ตราประทับรับรองของศาล และในการขายทอดตลาดไม่มีการจัดทำประกาศขาย สามารถขายทอดตลาด ได้เลยโดยไม่จำเป็นต้องมีการโฆษณาการขาย หลังจากที่มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินแล้ว เงินที่ได้จากการ

ขายทอดตลาดทรัพย์สินจะนำเข้าสู่ เพื่อนำมาหักค่าธรรมเนียมส่งศาล จ่ายเจ้าหนี้ หากมีเงินเหลือจึงจะคืนให้กับ ลูกหนี้ต่อไป

ในกรณีที่มีการยึดทรัพย์สินแล้ว หากลูกหนี้เจรจาชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้หรือชำระหนี้ที่สำนักงาน เจ้าพนักงานบังคับคดีก่อนมีการขายทอดตลาดทรัพย์สิน สามารถให้ปล่อยทรัพย์สินนั้นได้ โดยหากตัวทรัพย์สินอยู่ที่ สถานที่ขายทอดตลาดเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจส่งคืนทรัพย์สินให้กับลูกหนี้ที่บ้าน แต่หากทรัพย์สินเก็บไว้ที่คลังโกดัง ลูกหนี้ต้องไปชำระค่าเช่าโกดังมูลค่า ๗๕ ยูโร ก่อน จึงเป็นเหตุผลที่ขายทอดตลาดได้เมื่อพ้น ๗ วัน เพราะหากทอดเวลานานไปกว่าจะขายทอดตลาด ค่าใช้จ่ายก็จะสูงขึ้นเรื่อยๆ เป็นภาระของคู่ความ

การดำเนินการบังคับคดีแพ่งของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ต้องมาแถลง ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นผู้ดำเนินการเองตั้งแต่การ ออกหมายแจ้งลูกหนี้ให้มาชำระหนี้ การสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ การออกไปยึดทรัพย์สิน ขายทอดตลาด ทรัพย์สินที่ยึด จนกระทั่งจ่ายเงินส่วนได้ให้แก่เจ้าหนี้ นำส่งค่าธรรมเนียมต่างๆ ดังนั้น สำนักงานเจ้าพนักงาน บังคับคดีจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยการตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าพนักงาน บังคับคดีจะได้ข้อมูลมาจากหลายแหล่ง เช่น นายทะเบียน นายทะเบียนรถยนต์ บริษัทขายอสังหาริมทรัพย์ โดยมีทรัพย์สินหลายอย่างที่ค่อนข้างสืบได้ยาก กรณีถ้าลูกหนี้เป็นนิติบุคคลสามารถยึดทรัพย์สินที่เป็นของลูกหนี้ ได้ทั้งหมด แต่หากลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดาจะยึดทรัพย์สินประเภทเครื่องใช้ในครัวเรือนไม่ได้ เช่น โต๊ะ ตู้ เตียง เป็นต้น และในการยึดทรัพย์สินจะมีการยึดเฉพาะอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น กรณีที่เป็นอสังหาริมทรัพย์จะไม่ใช้วิธียึด ทรัพย์สินแล้วขายทอดตลาด แต่จะให้เจ้าหนี้ที่เป็นธนาคารหรือเจ้าหนี้จำนอง หรือเจ้าหนี้สามัญที่ร้องขอให้ศาล มีคำสั่งให้ได้สิทธิจำนองครอบทรัพย์สินนั้นๆ เพื่อให้ทรัพย์สินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ เพื่อจัดการให้เจ้าหนี้ได้เข้า ครอบครองทรัพย์สินนั้นๆ หรือเรียกว่าเป็นการบังคับคดีขบไล่ กรณีที่เป็นหุ้นก็จะนำยึดแล้วนำขายให้กับนายหน้า (Broker) ของตลาดหุ้นเพื่อนำไปขายในตลาดหุ้นต่อไปจะไม่ได้ขายที่ห้องขายทอดตลาด และก่อนมีการ ขายทอดตลาดทรัพย์สิน ลูกหนี้สามารถคัดค้านการขายได้ โดยลูกหนี้ต้องไปอุทธรณ์ที่ศาลเพื่อไม่ให้ทรัพย์สิน ถูกขายทอดตลาด และศาลอาจมีคำสั่งระงับการขายและอาจพิจารณาคู่ครองชั่วคราว แต่หากมีการ ขายทอดตลาด ไปแล้ว จะร้องต่อศาลขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดไม่ได้ สำหรับการบังคับคดีอายัด เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่มีอำนาจอายัดเงินในบัญชีเงินฝากของลูกหนี้ โดยหากจะดำเนินการต้องมีหมายศาล อีกประเภทหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการอายัดเงินในบัญชีโดยเฉพาะ

จากที่ได้นำเสนอมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินการบังคับคดีแพ่งของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจดำเนินการได้เองในทุกขั้นตอน ไม่สิ้นเปลือง งบประมาณภาครัฐจากการที่สำนักงานเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในการบริหาร สำนักงาน แต่จะมีรายได้หลักจากค่าธรรมเนียมในการดำเนินการบังคับคดี และค่าธรรมเนียมจากการขอ ตรวจสอบข้อมูลของลูกหนี้ กำหนดเวลาของการดำเนินการแต่ละขั้นตอนไม่ยาวเกินไป ดังจะเห็นได้จากการที่

สามารถขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดได้ทันทีเมื่อพ้น ๗ วัน นับแต่วันที่ยึดทรัพย์สิน มีผลทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้รวดเร็ว ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเกิดสภาพคล่อง และทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพ

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๑. สาธารณรัฐไอร์แลนด์มีการแบ่งประเภทของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามประเภทหนี้ โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดีแพ่งทั่วไป และเจ้าพนักงานบังคับคดีสรรพากรมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดีกับหนี้ที่ประชาชนค้างจ่ายต่อรัฐ
๒. การดำเนินการบังคับคดีของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการสืบทรัพย์สิน การออกไปยึดทรัพย์สิน หรือขายทอดตลาด โดยเจ้าหนี้ไม่ต้องมานำหรือขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ
๓. การดำเนินการบังคับคดีในขั้นตอนการออกหมายแจ้งลูกหนี้ การส่งหมาย การยึดทรัพย์สิน และการขายทอดตลาด ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำแหน่งพนักงานส่งหมาย โดยมีเจ้าพนักงานบังคับคดี (Mr. James C Barry หัวหน้าสำนักงาน) เป็นผู้กำกับดูแล
๔. เมื่อมีการยึดทรัพย์สินแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดได้ทันทีเมื่อพ้น ๗ วัน นับแต่วันที่ยึดทรัพย์สิน โดยไม่ต้องขออนุญาตขายทอดตลาดจากศาล
๕. การบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ไม่จำเป็นต้องยึดและขายทอดตลาด แต่ใช้วิธีให้เจ้าหนี้ร้องขอต่อศาลขอให้ทรัพย์สินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ หรือขอให้ศาลมีคำสั่งให้หนี้ของเจ้าหนี้เป็นสิทธิจำนองครอบอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ และบังคับคดีขับไล่ลูกหนี้เพื่อจัดการให้เจ้าหนี้ได้เข้าครอบครองทรัพย์สิน หรือเพื่อให้เจ้าหนี้นำทรัพย์สินออกขายได้เอง แล้วนำเงินมาชำระหนี้ โดยหากมีเงินเหลือจะคืนให้แก่จำเลย
๖. การขายทอดตลาดไม่มีการจัดทำประกาศขายทอดตลาดเพื่อเผยแพร่ และไม่มีการประชาสัมพันธ์การขาย
๗. ในกระบวนการบังคับคดีของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ คู่ความไม่สามารถร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งเพิกถอนการขายทอดตลาดได้ คงทำได้แค่เพียงอุทธรณ์ต่อศาลเพื่อ ขอให้มีการสั่งระงับการขายหรือชะลอการขายทอดตลาดเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการบังคับคดีของประเทศไทย ให้สามารถดำเนินการได้คล่องตัวและจ่ายเงินให้แก่คู่ความได้อย่างรวดเร็ว เช่น การให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถนำทรัพย์สินที่ยึดออกขายทอดตลาดได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาลอีก โดยถือว่าศาลมีคำสั่งในหมายบังคับคดีให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีจนเสร็จทุกขั้นตอนแล้ว
๒. การบังคับคดีเกี่ยวกับหนี้ภาษีอากรและการบังคับคดีทางปกครอง ควรกำหนดให้อยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะดำเนินการได้ โดยให้เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่จะบังคับคดีเป็นเสมือนเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ทำหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้และเป็นผู้นำเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีต่อศาลก่อน

ผู้จัดทำรายงาน

๑. นายชัยวิทย์ อรรถานนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัดลำปาง
๒. นางสาวบุญล้อม ประเสริฐสุทธิ ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัดระยอง
๓. นางสาววราภรณ์ พรประสาทศิลป์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๔. นายธีรภัทร์ ชัยเฉลิมปรีชา นิติกรชำนาญการ สำนักงานเลขานุการกรม